

Rodna Gruda

BARBARA JAMNIK: ŽIVLJENJE ME SAMO VODI

BARBARA JAMNIK: LETTING LIFE TAKE THE LEAD

Objavljeno dne/Published on: 11.07.2016

Avtor članka/Article Author: Metka Lokar, foto osebni arhiv Barbare Jamnik

Z Barbaro Jamnik sva se spoznali pred dobrima dvema letoma, bilo je na sprejemu na slovenskem veleposlaništvu v Pekingu. Jaz takrat še izgubljena v dvajset in več milijonskem vlemestu, ona kljub mladosti veteranka, s kilometri izkušenj, domača in suverena v svetu, ki za prišleke z Zahoda sicer pomeni velik izziv, a marsikaterega ob prvem srečanju tudi šokira. Tudi njo je šokiral, kot pravi, čeprav je ta šok s svojo odločnostjo, dobro voljo in prešernim nasmehom, gotovo pa tudi kančkom trme hitro premagala – predvsem ko se je po svojem prvem, krajšem postanku v deželi, ki je sčasoma postala njen drugi dom, na Kitajsko vrnila za dlje časa. Mariborčanka Barbara Jamnik, nemirna in radovedna, tudi ko potuje po svojih lastnih, notranjih svetovih, je študirala kitajščino, najprej v Ljubljani in kasneje dve leti na Tajvanu. Že med študijem se je ukvarjala s turizmom, danes pa predvsem poučuje angleščino, ki se jo otroci na Kitajskem vse pogosteje začnejo učiti že v vrtcu, in prevaja. Občasno še vedno po Pekingu vodi kakšne slovenske skupine, pred kratkim pa je s kitajsko ekipo sodelovala pri snemanju turistične predstavitve starodavnega mesta Wuxi v provinci Jiangsu na jugu Kitajske.

I met Barbara Jamnik some two years ago at a reception held on the premises of the Slovenian Embassy in Beijing. At the time, I felt completely lost in the megacity with over twenty million inhabitants. By contrast and despite her young age, Barbara was a veteran with heaps of experience, who felt comfortable and at home anywhere in the world – even in Beijing, which is proving to be extremely challenging for Westerners who tend to be overwhelmed by the city. As she says, she too felt the initial shock but she overcame it quickly with determination, good will, a broad grin and – most importantly – a pinch of stubbornness. Especially when after her first brief visit she returned to China, which soon became her second home. Barbara Jamnik comes from Maribor. She is restless and curious by nature even when she travels across her inner worlds. She has studied Chinese – at first in Slovenia and then for two years in Taiwan. As a student, she used to work in tourism but now she mostly teaches English which Chinese children start learning as early as in kindergarten. She is also a translator. From time to time, however, you can still run into her, leading a group of tourists through the streets of Beijing. Recently, she has collaborated with the Chinese on the filming of a documentary presentation of the ancient city of Wuxi found in the Jiangsu Province.

Barbara, kako si našla Kitajsko? Ali bi te mogoče morala vprašati, kako je Kitajska našla tebe?

Prvič sem se z Vzhodom srečala v Angliji, ko sem bila stara 12 let. Bila v poletni šoli in sem tam spoznala dekleta iz Japonske, s katerimi sem si potem še leta dopisovala. Moja zgodba o Kitajski pa se je začela nekaj kasneje, po pogovoru s sosedo, ki je študirala kitajščino in mi je povedala stavek po kitajsko. To se mi je slišalo tako dobro, da sem še isto sekundo sklenila, da se ta jezik hočem naučiti in da se ga enkrat tudi bom. In sem šla seveda študirat kitajščino.

Kakšen je bil tvoj prvi postanek na Kitajskem? Te je srečanje s to daljno deželo presenetilo ali niti ne?

Prvič sem šla na Kitajsko leta 1998. To je bil zame popoln šok. Čisto drugačno okolje, druga kultura. Spomnim se, da me je bilo na začetku celo malo strah, ampak potem je strah minil in sledil je mesec in pol nepozabnega doživetja.

Si se, ko si se kasneje spet vrnila na Kitajsko, na pot odpravila s kakšno določeno predstavo, koliko časa boš ostala?

Ah, razmišljala sem, da bi šla za eno leto. Zdaj pa sem tu že osem let in še vedno ne znam odgovoriti na vprašanje, za koliko časa sem prišla. Kitajci bi rekli 随缘 (suiyuan) – življenje me samo vodi, tako nekako.

Kaj je na Kitajskem tisto, kar te navdušuje, razveseljuje in zato mogoče tu tudi zadržuje?

Neverjetno je, kako na Kitajskem vse dela 24 ur na dan, 7 dni na teden. Kdaj je bil čas tukaj ovira? Nikoli. In tehnologija. Zdi se mi prav neverjetna ta revolucija s kitajsko aplikacijo Wechat. Izpodrinila je vse druge aplikacije. Začela se je tako, da si preko nje lahko poslal kratko tekstovno ali zvočno sporočilo, danes pa je to najbolj priljubljeno in razširjeno socialno omrežje na Kitajskem z vsemi funkcijami, ki si jih lahko zamisliš, in hkrati aplikacija, ki jo lahko povežeš z bančno kartico in preko nje plačaš praktično vse – nakup v trgovini in večerjo v restavraciji, taksi, kartico za podzemno železnico, frizerja, možno je tudi plačevanje računov za vodo, elektriko in še marsikaj. Ljudje preko Wechata tudi objavljajo in prodajajo razne stvari in tako dodatno zaslužijo.

Potem je tu še kup novih aplikacij, preko katerih se lahko na primer tudi v živo predvajaš, ljudje te gledajo in če si jim všeč, ti pošiljajo darilca, rože, lune, zvezdice in podobno. To je v bistvu denar, ki si ga lahko ob koncu predvajanja nakažeš na svoj račun. Ogromno ljudi od tega prav živi. In omeniti moram seveda tudi hitre vlake. Kitajci so dokaz, da je nemogoče še kako mogoče. V manj kot desetletju so zgradili neverjetnih 19.000 km prog za hitre vlake. Danes prideš z vlakom iz Pekinga do Šanghaja v petih urah. Včasih je potovanje trajalo 12 ur in več.

Ampak še vedno me pa zdaleč najbolj navdušuje odnos med ljudmi. Ta hierarhija, spoštovanje. Kitajci so, če govorimo o kodeksu obnašanja, še vedno zelo tradicionalni. Kar je meni osebno zelo všeč. Tudi to je zanimivo, da stvari nikoli ne povedo naravnost, kot smo mi navajeni. Vedno jih moraš brati med vrsticami. Nič ni tako, kot je povedano. Rečem lahko, da šele zadnja leta, mogoče tri ali štiri, zares razumem, kaj mi govorijo. Prišla sem pa tudi do spoznanja, tako se mi zdi, da je neposrednost, ki sem jo nekoč imela za nekaj dobrega, pravzaprav neke vrste aroganca.

Kaj pa je tisto, kar te mogoče kdaj tudi razjezi, razočara?

Kvaliteta zraka. Zrak je dostikrat zelo onesnažen. In gneča na cesti. Da bi me kaj drugega zares motilo, se zdaj ne spomnim. Očitno ni nič takega. No, sicer se še vedno najde kdo, ki pljuva na cesti, ljudje še vedno odmetavajo odpadke, kjer jih ne bi smeli, ampak jaz na to gledam kot na del njihove kulture. Nekaj takega pač sprejmeš, malo zamižiš in greš naprej. Če sem jaz prišla k njim, se bom jaz podredila. Če mi kaj ni všeč, lahko odidem. Sicer je Kitajska dežela v razvoju in seveda se ne da takoj urediti vsega in tudi ne kar izbrisati tega, kar ni najboljše. Se pa stvari spreminjajo na boljše.

So Kitajci res tako nedostopni, kot si velikokrat predstavljamo? Sprejmejo tujca za prijatelja?

Jaz pri njih nisem nikoli občutila kakšne nedostopnosti. Imam zelo dobre izkušnje z njimi in med njimi dobre prijatelje. Moram pravzaprav povedati, da sem najprej štiri leta živela v Miyunu, ki je kakšno uro vožnje oddaljen od Pekinga, nekakšno njegovo predmestje. Tam ni bilo drugih tujcev, tako da sem Kitajsko začela spoznavati preko njih, Kitajcev. Kitajci so med mojimi prijatelji še danes v krepki večini, čeprav sem se v Peking, kjer je tujcev kar veliko, preselila že pred štirimi leti. Če bi štela, bi lahko rekla, da je od desetih prijateljev samo en tujec, vsi drugi so Kitajci.

Kdo pa so ti tvoji kitajski prijatelji? Vem, da je med njimi nekaj zelo zanimivih ljudi ...

Oh, ja, prijatelje imam zelo različne, med njimi res nekaj prav posebnih. Kraljevi modni dizajner Hu Sheguang velja za genija med dizajnerji. Ne samo kitajskimi. 25 let je živel v Holandiji, tam šival za kraljico in kreiral obleke za modne revije. Pred tremi leti se je vrnil na Kitajsko, kjer naprej ustvarja in prireja modne revije, ki se jih zelo rada in pogosto udeležujem. Imam tudi prijateljico, ki je prav tako dizajnerka. Liu Jin, izjemno talentirana. Kreira prečudovite ročno poslikane obleke. Pekinžanka Gaojie je izjemna podjetnica. Včasih me vzame s sabo, da mi pokaže, kako se sklepajo posli na Kitajskem. Chen Tianjiao je prvi novodobni Kitajec, ki je potetoviran po obrazu. Z njim se pozna že od leta 2009. Zanimiv človek. Ima svojo šolo tetoviranja in odpira verigo tetovirnic pod svojim imenom. In Jinzi, izjemen glasbenik in producent. Prav on me je povabil k snemanju filma o Wuxiju. Zelo blizu sta mi tudi doktor kitajske tradicionalne medicine in njegova žena, ki živita v istem naselju kot jaz. K njima hodim na masaže in ajiu. Doktor je oslepel, ko je bil star 19 let, tega je že več kot dvajset let. Je zelo moder človek z izjemnim smislom za humor. Rada se pogovarjam z njim – prav tako kot s svojim kitajskim dedkom, ki živi v Miyunu in me je, ko sem še živela tam, posvojil, prav vzela za svojo. Večkrat se vidiva in pokramljava o tem in onem.

In pogovarjata se seveda v kitajščini. Kaj lahko rečeš o tem, torej o jeziku, za katerega se nam zdi, da je eden najtežjih na svetu?

Kitajščina je tonski jezik, ima 4 tone, ki so bistvenega pomena. Zloge izgovarjamo v različnih tonih in imajo zato različne pomene. Če zlog oziroma besedo izgovoriš v napačnem tonu, te enostavno nihče ne razume. Zato vedno pravim, da se je kitajščino lažje naučiti, če imaš posluš. Kitajski jezik se zapisuje s pismenkami, njegova izgovarjava pa v polatinjeni kitajščini, pinyinu. Jezik ni enostaven, se ga pa da naučiti. Slovnica sama po sebi ni težka. Ni spreganja, sklanjanja, ni delitve samostalnikov na spole, kar je mene ob začetku študija zelo razveselilo.

Predstavljamo si, da je Kitajska dežela nešteti možnosti in priložnosti, sploh v zadnjih letih. Se ti zdi, da je to res?

Ja, res je. Možnosti za delo so neizmerne. Kitajci delajo vse. Če hočeš delati, se delo najde. Vse teče hitro, na dogovor. Zato ni čudno, da ima Kitajska takšno gospodarsko rast, kot jo ima, ker če je tukaj kaj pomembno, je to hitrost.

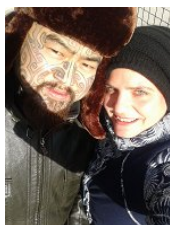
Barbara, kako premaguješ fizične in duhovne razdalje med enim in drugim domom? Domotožje po toliko letih v tujini kaj grabi?

Niti ne. V Sloveniji ni služb. Včasih me zato kar malo zagrabi panika ob misli, da bi se morala vrniti. Po pravici povem, da sem bila v Sloveniji nesrečna. Ko je mama to videla, mi je rekla, naj grem. »Daj, pojdi na Kitajsko in se znajdi.« Za kar sem ji hvaležna. Nikogar nisem poznala, ko sem prišla sem, ampak zaradi tega se nisem nič slabo počutila. Tega me ni bilo strah. Človek se vedno znajde, kjerkoli je.

Sicer pa vsako leto hodim domov. Starši si sicer želijo, da bi delala vsaj nekje v Evropi, če že ne doma, da bi bila malo bližje. A Kitajska zleze pod kožo, čeprav življenje tako daleč od doma včasih ni najlažje. Težko rečem, kaj, a nekaj je, kar me drži tu. Če bi šla, bi verjetno zelo pogrešala življenje tukaj. Se mi pa, po pravici povedano, tudi ne ljubi spet privajati se na neko novo življenje, pa naj bo to kjerkoli že.

Drugače mislim, da nasploh razdalje, takšne ali drugačne, še kar dobro prenašam. Starši so naju s sestro že zelo zgodaj začeli med počitnicami pošiljati v kolonijo na morje. Prvič sva šli, ko sem bila jaz stara 4 leta, sestra pa 6. Starši so rekli, da je to dobro. Da je prevelika navezanost, zaradi katere se otroci ne morejo od staršev ločiti niti za pol ure, in obratno, starši od otrok, škodljiva. Čeprav nobenemu od staršev ni lahko poslati tako majhnih otrok za toliko časa stran od doma, ne da bi se vmes sploh kaj slišali, kot se mi nismo tudi po tri tedne skupaj.

No, ampak časi se spreminjajo in zdaj se lahko slišimo tudi večkrat na dan, če hočemo. Kar gotovo skrajšuje razdalje. Veliko pa mi za občutek, da še vedno imam stik z domovino in da tukaj nisem sama, pomeni druženje z drugimi Slovenci v Pekingu. Da se vidimo kar tako, mimogrede, ko gremo skupaj na kosilo, ali pa ob posebnih priložnostih in seveda praznikih, ko se zberemo na slovenski ambasadi.

S Chen Tianjiaom

Pri čajni ceremoniji

V Wushiju

Na razstavi fotografij Matjaža Tančiča